

Soms

*voert het Pad dat je moet gaan
buiten alle Tijden.*

*Heden, Verleden en Toekomst
vallen dan op Wonderbaarlijke Wijze samen,
ongevaarlijk is het nooit...*

Verus Anonymus

de Spiegel van Verus

Van Marjan Duitemeijer is eerder verschenen:

De Spiegel van Verus, 1e druk, United p.c., 2013.

Inspiratie boekje voor Schilders en Tekenaars, Brave
New Books, 2018.

Freule Vélo, Brave New Books, 2018.

Grafiek, Brave New Books, 2019.

De Spiegel van Verus, 2e druk, Brave New Books, 2019.

©Marjan Duitemeijer 2019, alle rechten voorbehouden.

Opmaak binnenwerk: Maarten van den Bosch.

Omslag: Maarten & Marjan.

ISBN 9789402195569

de Spiegel van Verus

Marjan Duitemeijer

*De mens dwaalt verder in de tijd
worstelt voortdurend met zijn leven
en alles wat hij niet kan geven
is hij voor eens en altijd kwijt.*

Marjan

INHOUD

proloog	7
de drie Maria's	15
Helena, Fleur en Lotte	20
Timme	27
strand	29
Lotte	35
Timme	37
Fleur en Helena	38
Luna en Lotte	42
Fleur en Helena	45
Luna en Lotte	48
de kleine boze jongen	53
Fleur en Helena	55
Luna, Lotte en Timme	57
het huis	65
de nacht bij de bron	68
het huis	69
een gevaarlijke tocht	71
het huis	75
gasten	77
Fleur	80
Lotte en Luna	86
de Spiegel van Verus	89
Timme	93
Lotte	98
tijden veranderen	100
Timme	101
buiten spelen	107
huis, tuin en een kopje thee	110
Timme en Lotte	113
Timmes vlucht	117
Timme	122

Fleur en Helena 128
Lotte 131
het is gedaan 136
Fleur 138
Lotte 146
feestgangers 152
Timme 157
afscheid 161
slotconcert 164
omkeer 166
terugweg 169
slot 176
epiloog 183

PROLOOG (in drie delen)

een

Anna Maria Helena slaat de fijn geweven wollen sjaal om haar hals, neemt de donkergrijze wintermantel van de kapstok en trekt hem voor de hoge gangspiegel aan. Met haar pijnlijk opgezette vingers sluit ze omzichtig alle zeven knopen, schikt zorgvuldig de voor deze gelegenheid uitgekozen donkerrode hoed en zet hem stevig vast met de hoedenspeld. Ze loopt de woonkamer binnen om haar tas en handschoenen te pakken. "Vreemd hoe vertrouwd het verleden altijd is gebleven," denkt ze en schudt glimlachend haar hoofd. Onderweg naar de trap komt ze weer langs de spiegel en ze werpt nog even een kritische blik op zichzelf: ze ziet er goed uit voor haar zevenentachtig jaar, maar dat is niet waar haar onderzoekende blik zich op richt...

Voorzichtig loopt ze de met een loper beklede houten trap af, gaat door de betegelde vestibule en verlaat het huis. De voordeur sluit zich geruisloos achter haar. In de kleine voortuin met de drie bloeiende floxen staat ze even stil om haar man te groeten, die bezig is de ligusterhaag te snoeien.

"Ik moet gaan," zegt ze. Hun ogen ontmoeten elkaar. De oude man knikt, wetend, bukt zich stram en zoekt tussen de afgeknipte stukjes naar een witbloeiend takje voor zijn vrouw.

"Vergeet me niet," zegt hij, aarzelend.

Anna Maria Helena schudt haar hoofd: "wees niet ongerust, we horen bij elkaar, dat weet je toch?" Ze neemt zijn hoofd tussen haar handen en kust hem teder.

Dan draait ze zich zwiĳgend om en begeeft zich op weg waarvan ze slechts het begin kent...

*

De stoeptegels liggen ongelijk en op sommige plaatsen groeit er onkruid tussen. Voorzichtig, oppassend niet te struikelen, zoekt ze haar weg over het trottoir. Ze is zich er volledig van bewust dat ze zich bevindt in een tijd die niet de hare is. Dat niemand enige aandacht aan haar schenkt ervaart ze daarom noch als verwonderlijk, noch als bedreigend. Een desondanks opkomend gevoel van heimwee naar vroeger schudt ze wat geërgerd van zich af.

Ze staat zichzelf wel toe kritisch te kijken naar de omgeving: de grote herenhuizen met hun hier en daar afbladderende verf, het verwaarloosde plantsoen, het hoog opgeschoten wilde gras tussen de tramrails waar eens keurig grind lag... Het gebrek aan onderhoud schokt haar meer dan ze zichzelf wil toegeven: van deze vroeger wat statige laan heeft ze altijd gehouden. Het onophoudelijke geraas van het drukke verkeer over het beschadigde asfalt overstemt de dreigende weemoed. Ze weigert zich er door mee te laten slepen en concentreert zich op haar doel: het bereiken van de afgesproken plek.

Gelukkig weet ze de weg nog en haar vermoeide benen en pijnlijke knieën weerhouden haar er niet van er zo stevig mogelijk de pas in te zetten en eerder dan ze verwachtte bereikt ze het wit met blauw geschilderde ijzeren hek dat toegang geeft tot het duinpad.

Met welbehagen snuift ze de zeelucht op en begint aan de stevige klim, zich verheugend op dat ene speciale moment dat je - als was het voor het eerst - de hemel

en de eindeloze zee met elkaar ziet versmelten.

*

Het is een doordeweekse ochtend in de winter en dit gedeelte van de duinen lijkt te zijn uitgestorven. Daardoor valt Anna Maria Helena's blik onmiddellijk op de kleine gestalte die roerloos staat te wachten. Ze loopt er naartoe en buigt zich naar het kind: "waar is je moeder?" Het meisje kijkt haar aan maar zegt niets.

"Hoe heet je?" probeert de oude dame nog eens.

"Ik heb geen naam, ik geloof niet dat ik iemand ben," klinkt nu het antwoord, onzeker, maar zonder enige hapering.

"Maar op wie wacht je dan?" vraagt de vrouw aarzelend, omdat ze het antwoord vermoedt.

"Op jou," zegt het meisje met een verlegen lachje. "Ik wacht op jou."

Anna Maria Helena knikt bedachtzaam: ze denkt aan de sierlijke blauwe vogel die zich haar stille dromen binnenzong. Ze heeft hem goed verstaan.

*

Samen lopen ze verder, de oude vrouw voelt hoe vermoeidheid haar voeten zwaar maakt, maar de kleine hand die zich stevig en vol vertrouwen in het hare klemt geeft haar de kracht om door te gaan.

Na de eerste duinenrij, gevolgd door een lange en diepe daling van het slingerende pad volgt een nog veel steilere klimpartij naar de volgende top. Het valt haar zwaarder dan ze had gehoopt. Terwijl ze voelt hoe haar oude lichaam beverig wordt en haar bewegingen onzeker, vecht ze tegen een tergend bin-

nensluipende twijfel aan zichzelf, aan de hele onderneming. Ze voelt hoe haar hart pijnlijk tegen haar ribben bonkt en hapt naar adem. "Nog een klein stukje, oh lieve God, nog een klein stukje, alsjeblieft."

En dan trekt het kleine meisje haar voorzichtig naar het groene houten bankje, zodat ze eindelijk, eindelijk kan gaan zitten.

~*~

twee

Lang na haar geleefde jaren verliest Maria Anne zich in een droom...

Ze maant haar zoals gebruikelijk kibbelende kinderen op te schieten, hun jas stevig dicht te knopen en hun muts niet te vergeten, terwijl ze zich bukt om de gevlochten leren riem aan de halsband van haar hond vast te maken. Het is een dagelijks ritueel: de gezamenlijke wandeling door de nog donkere straten van het kleine -door haar als benauwend, bijna vijandig ervaren- dorp naar het met grind verharde terrein waar de rood met grijze schoolbus al staat te wachten.

Iedere morgen kijkt ze de vertrekkende bus na tot hij bij het kruispunt om de hoek van de grote straat is verdwenen en elke keer opnieuw is dat een pijnlijke, bijna lichamelijke ervaring. Of het leven uit haar wordt weggetrokken, of ze wordt leeggezogen.

Het is half acht, een vroege wintermorgen. Ze zucht diep, streelt de hond die zich vragend tegen haar aandrukt en dwingt zichzelf in beweging te komen: er ligt een lange, eenzame dag op haar te wachten maar er is werk genoeg.

Op weg naar huis steekt ze de spoorweg over.

Zoals altijd kijkt ze ook nu in de richting waarvan ze weet dat daar de grote stad ligt waar haar ouders wonen en de mensen dezelfde taal spreken als zij. En dan, daarachter, langs de rand van die stad: de duinen, het strand, de zee...

“Als ik die kant uitloop, langs de rails en dan verder en verder en alsmaar rechtdoor, dan kom ik thuis, dan ben ik eindelijk terug waar ik hoor en krijg ik mijn le-

ven terug," denkt ze. Elke dag, op die plaats bij de spoorwegovergang, voelt ze datzelfde, diepe verlangen.

*

Deze dag lijkt haar neiging om het dorp te ontvluchten, sterker dan ooit. Terwijl de hond wat onrustig met haar meeloopt, af en toe nerveus kwispelend en haar hand besnuffelend, opent ze het ijzeren hekje van de voortuin. Het onaangenaam schrapende geluid dat haar gewoonlijk kippenvel bezorgt dringt niet tot haar door, haar gedachten zijn mijlenver.

Eenmaal thuis staart ze met een kop koffie in haar hand naar de door de lage, rood opkomende zon onwezenlijk verlichte tuin.

Hoog op een kale tak van de grote struik die langs het tegelpad staat, ziet ze een kleine blauwe vogel, die er tegen de zacht kleurende ochtendhemel uitziet als op het Japanse kamerscherm dat ze vroeger zo mooi vond. De vogel begint te zingen.

Midden in de winter zingt hij. En het lijkt wel alsof hij haar aankijkt en zonder weerstand te willen bieden laat ze zich meevoeren door de hypnotiserende melodie.

~*~

drie

Na de lange winter is er eindelijk die eerste zonnige voorjaarsdag. De hemel is strakblauw, het grasveld uitbundig versierd met brutale gele paardenbloemen, waartussen witte vlekken van laag weggedoken made-liefjes en af en toe, op een beschutte plek, fragiele vergeet-me-niet-jes in teer blauw en violet.

Wat afwezig volgt Maria Charlotte de drukke bewegingen van kleine zangvogels waarvan ze de namen niet weet. De uitbottende struiken, bomen met hun overdaad aan bloesem vormen als het ware een geur van belofte die over alles hangt.

Met een niet opengeslagen boek op schoot, haar benen ontspannen op het bijgeschoven bankje, leunt ze in gedachten achterover in haar stoel en voelt hoe de zon haar lichaam koestert en de sluier van somberheid waarin ze vaak gewikkeld is doet oplossen tot slechts een ragfijn waas van lichte weemoed.

*

Als uit het niets slaat de paniek toe: haar hart slaat haperend, lijkt te stoppen en begint te ratelen.

“Oh nee, niet weer.” Maria Charlotte schiet overeind, het boek valt in het gras en terwijl ze zichzelf tot kalmte probeert te manen voelt ze hoe de angst bezit van haar neemt.

“Ik ga niet dood, ik ga niet dood, het gaat altijd weer over”, ze herhaalt de woorden als een mantra maar deze keer werkt de bezweringsformule niet.

Ze voelt hoe het tempo van haar hart versnelt en wat zo-even nog een vredige tuin was lijkt nu een angst-

aanjagend oord dat van vorm verandert, draait en ver-
vaagt tot een soort afstandelijk vacuüm waar adem-
halen onmogelijk is en ze weet dat ze moet vluchten,
maar er is niemand.

Het lijkt alsof ze zelf ook verdwijnt, met klamme han-
den wrijft ze in haar gezicht om zich onder controle te
houden. "Ik wil dit niet!"

Haar rondjagende gedachten zoeken naar een uitweg
maar de mist die voor haar ogen trekt gaat langzaam
over in een diepe, zware stilte.

Hoog in de lucht, nauwelijks hoorbaar, trekt een
vliegtuig een witte streep door het blauw.

*

De kleine blauwe vogel die op een laag stenen muurtje
zit, verliest Maria Charlotte geen seconde uit het oog.
Het lijkt of hij de wacht heeft gehouden.

"Kom," klinkt het zacht in haar hoofd en ze glimlacht
stil en knikt. Met haar sandalen losjes in haar hand
volgt ze zonder een moment van aarzeling de stem,
zonder te weten waarheen ze gaat, maar toch volko-
men vanzelfsprekend.

~*~

DE DRIE MARIA'S

Het is een maanloze, donkere nacht. De nevel die uit zee het land intrekt verhult het beeld van de drie vrouwen die op wonderlijke wijze en zonder het te weten elkaar hebben getroffen op de hoge duintop.

Het kleine meisje dat niet weet hoe ze heet, is op schoot gekropen bij Anna Maria Helena, die haar beschermend in de armen heeft genomen en vervolgens in een diepe slaap is verzonken.

Maria Anne droomt van muziek en een vertrouwde melodie baant zich een weg door de nacht, spelend met herinneringen... Maria Charlotte danst over groene heuvels achter kleurige vlinders aan en springt over sloten en hekjes en haar kinderlijk plezier strijkt de jaren uit haar vermoeide gezicht.

De uren gaan voorbij en spelen hun eigen spel en de jaren volgen hun zelfgeschreven regels...

Gedurende die nacht trekken duistere nevelflarden zich langzaam terug en lossen zich spelend op in de diepzwarte zee, alle herinneringen van de vrouwen met zich meenemend tot er nog slechts ijle, nauwelijks grijpbare en niet meer te bevatten restanten van vroegere gedaanten overblijven.

In de vroege morgen zitten drie meisjes, kinderen eigenlijk nog, dicht tegen elkaar op het bankje, verzonken in een diepe slaap... Sporen van hun leven, zoals ze dat kenden, zijn verdwenen in de raadsels van de tijd. Van wat ooit geweest is, zullen ze zich niets bewust

zijn wanneer ze op de inmiddels zonovergoten duintop ontwaken...

*

Anna Maria Helena is de eerste van de drie die wakker wordt. Met een hand beschermt ze haar ogen tegen het onverwacht schelle licht en vraagt zich af hoe ze in haar witflanellen nachtpon op een duintop terecht is gekomen.

Eigenlijk voelt het wel lekker, zo met haar blote benen in de zon, en ze blijft nog wat tevreden nadoezelen, in de overtuiging dat ze straks wel ècht wakker zal worden.

"Fijne droom," denkt ze en zucht genietend.

Even later lijkt het of iemand aan haar mouw trekt.

"Ach toe, laat me nou nog even", mompelt ze nog steeds een beetje slaperig, maar dan gaat ze toch -met tegenzin- wat rechter overeind zitten en is dan meteen helemaal klaarwakker: naast haar zitten twee meisjes van ongeveer haar eigen leeftijd, het ene heeft halflang, golvend, witblond haar en het andere een donker en sluijk pagekopje.

Beide kinderen zitten dicht tegen elkaar aangekropen en kijken haar vragend aan. Maar ze heeft geen antwoord.

Het valt haar wel op dat ze alle twee net als zij een soort nachtkleding dragen: de ene een glanzende pyjama met kleine knoopjes en de ander verdwijnt bijna in een te groot hemd met korte mouwen. En ze zijn alle drie in het wit gekleed.

Zwijgend nemen de drie elkaar en hun omgeving op, vol onbegrip en dan blijven hun verschrikte ogen han-

gen bij een grote, zwarte kinderwagen, die - vlak voor hun neus - op smalle hoge wielen staat en waarvan de kap is opgezet.

Een van de kinderen laat zich van het bankje afglijden en loopt voorzichtig naar de grote wagen.

“Er ligt een baby in!” fluistert ze en slaat ontzet haar handen voor haar mond. Het is alsof ze de woorden weer terug wil duwen om daarmee de onbegrijpelijke en verwarrende situatie ongedaan te maken.

Nu komen ook de twee andere meisjes aarzelend van hun plek en even later buigen drie ontdane, maar ook nieuwsgierige hoofden zich over de inmiddels zachtjes klagende zuigeling.

Het meisje dat als eerste het kind heeft ontdekt pakt het geribbelde handvat van de kinderwagen en laat hem zachtjes schommelen. “Ik heet Maria,” zegt ze terwijl ze haar lange, donkere vlechten over haar schouders naar achteren strijkt. “En jullie?”

*

“Jij héét geen Maria, ik heet Maria, dat is mijn naam!”, reageert nu het meisje in de glanzende pyjama terwijl ze rechtop gaat staan. En een beetje snibbig, haar neus nuffig in de lucht, zodat haar witblonde haren uit haar gezicht vallen, herhaalt ze nadrukkelijk haar naam: “ik heet Maria, als je dat maar weet!”

Het meisje met de vlechten haalt bedaard haar schouders op: “dat kàn toch? Er zijn wel meer meisjes die zo heten, vast wel. Ik vind het een mooie naam. En jij? Hoe heet jij?” vraagt ze vriendelijk aan het meisje in het te grote hemd dat onzeker van de een naar de ander kijkt met een gezicht alsof ze het liefst in tranen zou uitbarsten.

Het kind zwijgt even en haalt dan haar schouders op: “doet er niet toe, verzin maar wat” en gaat naar haar blote tenen staan kijken alsof daar iets belangrijks aan te zien is.

“Volgens mij had ik toch sandalen... rode...”, schiet een gedachte door haar heen, zo vluchtig dat het beeld verdwenen is voor ze het kan grijpen... “Sandalen...,” mompelt ze toonloos, zonder het woord te begrijpen.

De blonde Maria barst in lachen uit en giechelt pesterig: “Sandálen, ze heet Sandálen!”

*

Het verlegen kind strekt haar rug en kijkt haar strak aan, met boze, dreigende ogen, en zegt dan uitdagend: “ik heet Maria!”

Ik heet óók Maria!” Dan draait ze zich om en gaat weer op het bankje zitten, het hemd ver over haar knieën getrokken.

“Nou nou, zegt Maria met de vlechten, daar hoeven we toch geen ruzie over te maken? Iedereen heeft recht op haar eigen naam, alleen... misschien is het een beetje lastig dat we allemaal hetzelfde heten. We kunnen misschien beter onze naam veranderen, gewoon, voor een tijdje.”

“Nou, ik blijf gewoon Maria heten, als je dat maar weet”, zegt het blonde kind vinnig. Het is mijn naam!”

“Die raak je toch ook niet kwijt? Niemand raakt hier haar eigen naam kwijt. Alleen lijkt het me makkelijker om voor vandaag een soort eh... nou ja, schuilnaam of zoiets te gebruiken. We kunnen er zelf een verzinnen, dat is juist leuk!”

“Als je maar niet denkt dat jij de baas bent”, zegt blonde Maria verontwaardigd: “maar goed: als het

moet dan wil ik Fleur heten, dat betekent: bloem. Als je het tenminste weten wilt."

"Prima, ik noem mezelf Helena." Het meisje met de vlechten aarzelt geen seconde, op de een of andere manier voelt de gekozen naam vertrouwd.

"En nou jij, Maria op het bankje, hoe zou jij willen heten?"

Het kind verroert zich niet. Ze lijkt diep in gedachten verzonken. "Ik weet het niet", fluistert ze, "ik kan niks bedenken."

*

"Dan noemen we je Lot", zegt Fleur gedecideerd.

"Waarom Lot?" vraagt Helena, verbaasd.

"Gewoon," antwoordt het blonde meisje hoewel ze zelf niet weet waar die naam zo plotseling vandaan komt. Helena gaat naast het kind op de bank zitten: "Lotte", vind je dat een leuke naam?"

"Ik denk dat het de goede naam is", zegt Lotte.

~*~